

Սահմանումներ

- Իրավաբանական անձի կարգավիճակով տնտեսություններ
- ներառում է իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերին:
- Իրավաբանական անձ
- կազմակերպություն, որը, որպես սեփականություն, ունի առանձնացված գույք և իր պարտավորությունների համար պատասխանատու է այդ գույքով, կարող է իր անունից ձեռք բերել ու իրականացնել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտավորություններ, դատարանում հանդես գալ որպես հայցվոր կամ պատասխանող:
Սույն հաշվառման մեթոդաբանական մոտեցումներով պայմանավորված հաշվառվել են միայն գյուղատնտեսությամբ զբաղվող առևտրային կազմակերպությունները:
Այն կազմակերպությունները, որոնք ունեն մասնաճյուղեր տարբեր մարզերում (համայնքներում), հաշվարկվել են յուրաքանչյուր մարզում (համայնքում) որպես մեկ պայմանական միավոր:
- Անհատ ձեռնարկատեր
- ֆիզիկական անձ, որն իրավունք ունի առանց իրավաբանական անձ կազմավորելու, ինքնուրույն, իր անունից և իր ռիսկով իրականացնել գործունեություն, որի հիմնական նպատակը գույք օգտագործելուց, ապրանքներ վաճառելուց, աշխատանքներ կատարելուց կամ ծառայություններ մատուցելուց շահույթ (եկամուտ) ստանալն է:
Սույն հաշվառման մեթոդաբանական մոտեցումներով պայմանավորված հաշվառվել են միայն գյուղատնտեսությամբ զբաղվող անհատ ձեռնարկատերերը:
- Ֆիզիկական անձի կարգավիճակով տնտեսություններ
- ներառում է անհատական տնային տնտեսություններ և այգեգործական ընկերակցությունների անդամների անհատական տնտեսություններ:
- Անհատական տնային տնտեսություններ
- տնային տնտեսության շրջանակում (սահմանում) գյուղաբնակ և քաղաքաբնակ քաղաքացիների միավորում, որոնք կապված են միմյանց հետ ընտանեկան և/կամ այլ կապերով, ունեն ընդհանուր սեփականություն և զբաղվում են գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրությամբ, վերամշակմամբ, պահպանմամբ, տեղափոխմամբ, իրացմամբ և այլն:

Այգեգործական ընկերակցությունների անդամների անհատական տնտեսություններ	<ul style="list-style-type: none"> - ֆիզիկական անձանց հասարակական միավորումներ, որոնք անհատական այգեգործական տնտեսության շրջանակում զբաղվում են գյուղատնտեսական արտադրանքի րտադրությամբ, վերամշակմամբ, պահպանմամբ, տեղափոխմամբ, իրացմամբ և այլն:
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	<ul style="list-style-type: none"> - գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրության համար օգտագործվող հողեր: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերն ըստ հողատեսքերի բաժանվում են վարելահողերի, բազմամյա տնկարկների, խոտհարքների, արոտավայրերի, ինչպես նաև տնամերձ հողերի այն հատվածի, որոնք օգտագործվում են գյուղատնտեսական նպատակով: Սույն հաշվառման մեթոդաբանական մոտեցումներով պայմանավորված գյուղատնտեսական նշանակության հողերը ներառում են ինչպես սեփականության իրավունքով պատկանող հողերը, բացառությամբ վարձակալության տրված, այնպես էլ վարձակալված հողերը:
Վարելահող	<ul style="list-style-type: none"> - գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքերի տակ կանոնավոր մշակվող և օգտագործվող հողեր, ներառյալ ցելեր:
Բազմամյա տնկարկներ	<ul style="list-style-type: none"> - պտղատու այգիների և հատապտղանոցների ու խաղողի այգիների տակ գտնվող հողեր:
Պտղատու այգի և հատապտղանոց	<ul style="list-style-type: none"> - պտղատու այգիների և հատապտղանոցների տակ գտնվող հողեր, անկախ այն հանգամանքից թե՛ դրանք նոր են հիմնված, թե գտնվում են բերքատու հասակում, ինչպես նաև պտղի և հատապտղի տնկարանների տարածություններ:
Խաղողի այգի	<ul style="list-style-type: none"> - խաղողանոցների տակ գտնվող հողեր, անկախ այն հանգամանքից թե՛ դրանք նոր են հիմնված, թե գտնվում են բերքատու հասակում, ինչպես նաև խաղողի վազերի տնկարանների տարածություններ:
Խոտհարք	<ul style="list-style-type: none"> - կանոնավոր խոտհնձի համար օգտագործվող հողեր:
Արոտավայր	<ul style="list-style-type: none"> - գյուղատնտեսական կենդանիների կանոնավոր (սիստեմատիկ) արածեցման համար պիտանի և խոտհարքի տակ չօգտագործվող բնական կամ ցանովի խոտերի տակ գտնվող հողեր:
Այլ հողեր	<ul style="list-style-type: none"> - գյուղատնտեսական նպատակների համար նախատեսված, սակայն դեռևս գյուղատնտեսական արտադրության մեջ չօգտագործվող հողեր՝ աղուտներ, ավազուտներ, ձորեր, ձորակներ, քարքարոտ տարածություններ, ինչպես նաև դաշտամիջյան ճանապարհներ և այլն:

- Ոռոգվող հողեր

 - հողեր, որոնք ունեն ոռոգման ցանց, անկախ այն հանգամանքից թե՛ այն գործում է, թե ոչ, և հողերը ոռոգվել են, թե ոչ:
- Փաստացի ոռոգված տարածություններ

 - տարածություններ, որոնք փաստացի ոռոգվել են որևէ ոռոգման աղբյուրից և ոռոգման որևէ մեթոդով:
- Հողերի ոռոգման աղբյուրներ

 - ընդհանուր ոռոգման ցանցեր, գետեր, լճեր, առուներ, խորքային հորեր (արտեզյան ջրեր), ինչպես նաև խմելու ջուր և այլն:
- Հողերի ոռոգման մեթոդներ

 - ակոսային (մարգերի մեջ ջրով լցված ակոսների միջոցով), արհեստական անձրևացում (հատուկ սարքավորումների միջոցով ոռոգում բարձր ճնշման տակ՝ անձրևի տեսքով), կաթիլային (մշակաբույսերի ոռոգում բույսի վրա ջրի կաթեցման միջոցով):
- Տնամերձ հողեր

 - տնտեսությանը (ընտանիքին) բնակավայրի վարչական տարածքում բնակության համար սեփականության իրավունքով կամ օգտագործման այլ ձևերով հատկացված հողեր:
Մույն հաշվառման մեթոդաբանական մոտեցումներով պայմանավորված տնամերձ հողերի այն հատվածը, որն օգտագործվել է գյուղատնտեսական նպատակով (այսինքն՝ այն տարածությունները, որոնք օգտագործվել են մշակաբույսերի մշակման համար, կամ որի վրա առկա են բազմամյա տնկարկներ՝ պտղատու ծառեր, հատապտուղներ և խաղողի վազեր, անկախ այն հանգամանքից թե՛ դրանք նոր են հիմնված, թե գտնվում են բերքատու հասակում), ներառվել են միայն գյուղատնտեսական նշանակության հողերում և գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածություններում, (չեն ներառվել գյուղատնտեսական հողատեսքերում՝ վարելահող և բազմամյա տնկարկ):

Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածություններ	<ul style="list-style-type: none"> - վարելահողի վրա, պտղատու այգիների ու խաղողանոցների միջշարքային տարածություններում և տնամերձ հողերում բոլոր տեսակի գյուղատնտեսական մշակաբույսերի աճեցման նպատակով փաստացի կատարված ցանքի, ներառյալ կրկնակի ցանքի և ենթացանքի տարածություններ: Մույն հաշվառման մեթոդաբանական մոտեցումներով պայմանավորված ցանքատարածություններ ցուցանիշի մեջ չեն ներառվել ոչնչացած աշնանացան մշակաբույսերի տարածությունները, այն է, ցանքատարածություններ, որոնք ոչնչացել են և չեն վերացանվել մինչև գարնանացանի ավարտը:
Աշնանացան մշակաբույսերի ցանքատարածություններ	<ul style="list-style-type: none"> - տարածություններ, որոնք ցանվել են աշնանը և պահպանվել են մինչև գարնանացան մշակաբույսերի ցանքի ավարտը՝ առանց ոչնչացած տարածությունների:
Կրկնակի ցանք -	<p>հիմնական մշակաբույսի բերքահավաքից հետո նույն տարածության վրա այլ մշակաբույսերի ցանքն է, որի նպատակն է մինևույն տարածությունից մեկից ավելի անգամ բերք ստանալը:</p>
Ենթացանք	<ul style="list-style-type: none"> - նույն հողակտորում միաժամանակ մեկից ավելի գյուղատնտեսական մշակաբույսերի խառը ցանք:
Ցել	<ul style="list-style-type: none"> - վարելահող, որը ներառում է սև, մաքուր, սիդերալ և կուլիսային ցելեր:
Սև ցել	<ul style="list-style-type: none"> - հողատարածություններ, որոնք հերկվել են նախորդ տարվա աշնանը և ցանքերի եզրափակիչ հաշվառման պահին զբաղեցված չեն գարնանացան մշակաբույսերի ցանքերով:
Մաքուր ցել	<ul style="list-style-type: none"> - հողատարածություններ, որոնք հերկվել են գարնանը և մինչև աշնանացան պահպանվել են չօգտագործված անմշակ) վիճակում:
Սիդերալ ցել	<ul style="list-style-type: none"> - հողատարածություններ, որոնց վրա ցանվել է հատիկաընդեղենային մշակաբույսեր, որը կանաչ վիճակում հերկվել է հողն օրգանական նյութերով հարստացնելու համար:
Կուլիսային ցել	<ul style="list-style-type: none"> - հողատարածություններ, որոնց վրա կատարվել է բարձրացողուն մշակաբույսերի ցանք՝ ձմռանը դաշտում ձյուն կուտակելու նպատակով:

Ջերմոցներ	<ul style="list-style-type: none"> - փոքրածավալ կառույցներ, որոնք ունեն շարժական ծածկեր (շրջանակներ՝ ապակեպատ կամ թաղանթապատ), չեն ջեռուցվում, շահագործվում են գարնանը, ամռանը և աշնանը, որոնցում աճեցվում են բանջարանոցային մշակաբույսեր, ծաղիկներ, սածիլներ և այլն:
Ջերմատներ	<ul style="list-style-type: none"> - տարբեր չափերի կառույցներ, որոնք հազեցած են ջերմատնային կոնստրուկցիաներով և սարքավորումներով, ջեռուցվում են և հնարավորություն են տալիս ողջ տարվա ընթացքում զբաղվել բուսաբուծական արտադրանքի արտադրությամբ (աճեցնել բանջարանոցային մշակաբույսեր, ծաղիկներ, սածիլներ և այլն):
Մնկանոց	<ul style="list-style-type: none"> - տարածություններ (հատուկ սարքավորված շինություններում, նկուղներում և այլն) սուսնկ աճեցնելու համար:
Տնկարան պտղի, հատապտղի, խաղողի և դեկորատիվ ծառերի	<ul style="list-style-type: none"> - անկախ տեսակից ու սորտից տնկիներ, վազեր, սածիլներ և դեկորատիվ ծառերի տնկանյութ աճեցնելու նպատակով օգտագործվող հողատարածություն:
Խաղողի տեխնիկական սորտեր	<ul style="list-style-type: none"> - այն խաղողն է, որը նախատեսված է վերամշակման համար՝ Ռքածիթելի, Կանգուն, Արենի, Մեղրաբույր, Բանանց, Ոսկեհատ, Հաղթանակ, Գառան դմակ և այլն:
Խաղողի սեղանի սորտեր	<ul style="list-style-type: none"> - այն խաղողն է, որը նախատեսված է սննդի (պարենի) նպատակով օգտագործման համար. Շահումյան, Կարդինալ, Երևան, Հայաստան, Արարատ, Հայրենիք և այլն:
Խաղողի ունիվերսալ սորտեր	<ul style="list-style-type: none"> - այն խաղողն է, որը նախատեսված է թե՛ սննդի (պարենի) և թե՛ վերամշակման համար. Կախեթ, Անահիտ, Մսխալի, Վան և այլն :
Բուժանյութեր և թունաքիմիկատներ	<ul style="list-style-type: none"> - ներառում են հերբիցիդներ, ինսեկտիցիդներ, ֆունգիցիդներ:
Հերբիցիդներ	<ul style="list-style-type: none"> - քիմիական նյութեր, որոնք օգտագործվում են մոլախոտերի դեմ պայքարի համար:
Ինսեկտիցիդներ	<ul style="list-style-type: none"> - քիմիական նյութեր, որոնք նախատեսված են վնասակար միջատների, որդերի՝ դրանց թրթուրների ու ձվերի ոչնչացման համար:

Ֆունդիցիդներ	<ul style="list-style-type: none"> - քիմիական նյութեր, որոնք նախատեսված են տարբեր տեսակի հիվանդություններ հարուցող սնկերի, բակտերիաների, սպորների և այլնի զարգացման կանխման և ոչնչացման համար, բույսերի կենսաբանական պաշտպանության միջոցներ՝ կենսաբանական մարմիններ, որոնք իրենց գործունեության ընթացքում ձևավորում են այնպիսի կայուն կենսաբանական միջավայր, որը միտված է գյուղատնտեսական մշակաբույսերի համար առավել նպաստավոր (վնասատուներից զերծ) զարգացմանը:
Բույսերի պաշտպանության կենսաբանական միջոցներ	<ul style="list-style-type: none"> - բույսերի վնասակար օրգանիզմների կանխարգելման, դրանց դեմ պայքարի և վերացման համար կիրառվող կենսաբանական միջոցներ (միջատներ, սնկեր, բացիլներ, ֆերոմոնային թակարդներ և այլն):
Հանքային պարարտանյութեր	<ul style="list-style-type: none"> - ազոտական՝ ամոնիակային սելիտրա, կարբամիդ և այլն, ֆոսֆորական, կալիական, կոմբինացված՝ նիտրոամոֆոսկա, ամոֆոս և այլ պարարտանյութեր:
Օրգանական պարարտանյութեր	<ul style="list-style-type: none"> - բոլոր տեսակի կենդանիների և թռչունների գոմաղբ, ինչպես նաև օրգանական ծագումով այլ նյութեր՝ ցանկացած տեսքով:
Խոշոր եղջերավոր կենդանիներ	<ul style="list-style-type: none"> - ներառում է կովեր, արտադրող ցուլեր, երինջներ, մոզիներ և այլն:
Կովեր	<ul style="list-style-type: none"> - առնվազն մեկ անգամ ծնած տավարի բոլոր ցեղերի սեռահասուն էգ կենդանի:
Կովեր կաթնային հոտի	<ul style="list-style-type: none"> - կաթ ստանալու համար բուծվող կովեր:
Արտադրող ցուլեր	<ul style="list-style-type: none"> - 1,5 տարեկանից բարձր տավարի արու կենդանիներ, որոնք նախատեսված են վերարտադրություն ապահովելու համար:
Երինջներ 2 տարեկանից բարձր	<ul style="list-style-type: none"> - հղի էգ հորթեր՝ 2 տարեկանից բարձր:
Մոզիներ 1-ից մինչև 2 տարեկան	<ul style="list-style-type: none"> - տավարի 1-ից մինչև 2 տարեկան հորթեր:
Գոմեշներ	<ul style="list-style-type: none"> - ներառում է մատակներ, գոմշացուլեր և այլն:
Մատակներ	<ul style="list-style-type: none"> - գոմեշի սեռահասուն էգ կենդանի:
Գոմշացուլեր	<ul style="list-style-type: none"> - գոմեշի սեռահասուն արու կենդանի, որն օգտագործվում է վերարտադրության նպատակով:
Խոզեր	<ul style="list-style-type: none"> - ներառում է մայր խոզեր և այլն:
Մայր խոզեր հիմնական հոտի	<ul style="list-style-type: none"> - 2 և ավելի անգամ ծնած մայրեր:
Ոչխարներ	<ul style="list-style-type: none"> - ներառում է մաքիներ, խոյեր, շիշակներ և այլն:
Մաքիներ	<ul style="list-style-type: none"> - շիշակներ, որոնք ծնել են և դարձել մայր:

Խոյեր	- 1,5 տարեկանից բարձր արու ոչխարներ, որոնք օգտագործվում են վերարտադրության նպատակով:
Շիշակներ	- 1-1,5 տարեկան հղի էգ գառներ:
Այծեր	- ներառում է մայր այծեր, նոխագներ, ներիններ և այլն:
Մայր այծեր	- ներիններ (շիշակներ), որոնք ծնել են և դարձել մայր:
Նոխագներ	- արու այծեր, որոնք ծածկում են մայրերին վերարտադրության նպատակով:
Ներիններ (շիշակներ)	- 1-1,5 տարեկան հղի էգ այծեր:
Ձիեր	- ներառում է զամբիկներ, հովատակներ, մտրուկներ և այլն:
Զամբիկներ 3 տարեկան և ավելի	- վերարտադրության համար պիտանի էգ ձիեր:
Հովատակներ	- սեռահասուն արու ձիեր, որոնց օգտագործում են վերարտադրության նպատակով:
Մտրուկներ	- 1 տարեկան մատղաշ քուռակ՝ էգ կամ արու,
Ձկնաբուծություն	- ձկնամեղրատիվ աշխատանքների իրականացում, ձկների, նորածին մանրաձկների, մանր ծովախեցգետինների, ջրիմուռների և ուրիշ ուտելի ծովաբույսերի արտադրություն և տվյալ գործունեության հետ կապված ծառայություններ:
Գյուղատնտեսական նշանակության շենքեր ու շինություններ	- ներառում է պահեստարաններ, ծածկեր, սառնարաններ, շինություն խոշոր եղջերավոր կենդանիների համար, խոզանոցներ, ոչխարանոցներ, թռչնանոցներ:
Պահեստարան	- գյուղատնտեսական արտադրանք պահպանելու համար նախատեսված համապատասխան պայմաններ ունեցող (խոնավություն, ջերմություն, լուսավորություն և այլն) տարածք կամ շինություն:
Ծածկ	- տարածք, որն ունի վերին ծածկույթ, իսկ կողային հատվածները կարող են առանձնացված լինել ցանկացած նյութով, բացառելով փայտ և քար:
Սառնարան	- գյուղատնտեսական արտադրանք պահպանելու համար նախատեսված համապատասխան սարքավորումներով կահավորված տարածք կամ շինություն՝ անհրաժեշտ (ըստ պահանջի) ջերմաստիճան ապահովելու հնարավորությամբ:
Շինություն խոշոր եղջերավոր կենդանիների համար -	- խոշոր եղջերավոր (ցանկացած տեսակի և տարիքի) գյուղատնտեսական կենդանիներ պահելու համար նախատեսված շինություն:
Խոզանոցներ	- խոզեր (ցանկացած տեսակի և տարիքի) պահելու համար նախատեսված շինություն:

- Ոչխարանոցներ - ոչխարներ (ցանկացած տեսակի և տարիքի) պահելու համար նախատեսված շինություն:
- Թռչնանոցներ - թռչուններ (ցանկացած տեսակի և տարիքի) պահելու համար նախատեսված շինություն:
- Գյուղատնտեսական տեխնիկա/սարքավորում - գյուղատնտեսական աշխատանքներ՝ վար, ցանք, կուլտիվացիա, բերքահավաք, գյուղատնտեսական բեռների փոխադրում, բույսերի բուժում, փոշոտում, վերամշակում և այլն, իրականացնելու համար տեխնիկա և սարքավորումներ:
Սույն հաշվառման մեթոդաբանական մոտեցումներով պայմանավորված հաշվառվել են միայն սարքին գյուղատնտեսական տեխնիկան/սարքավորումները:
- Սարքին գյուղատնտեսական տեխնիկա/սարքավորում - տեխնիկա /սարքավորում, որը գտնվում է աշխատունակ վիճակում, կամ առկա անսարքությունը կապված չէ հիմնական հանգույցների հետ՝ շարժիչ, փոխանցման տուփ, առջևի և հետևի կամրջակներ ու այլ անսարքություններ, որոնց վերացումը պահանջում է հանգույցների փոխանակում կամ նորոգում, և հնարավոր է վերացնել կարճ ժամկետում և չնչին ներդրումներով:
- Գյուղատնտեսական հումքի և արտադրանքի վերամշակում - տեխնոլոգիական գործընթաց (եփում, չորացում, ապխտում, թթվեցում, խմորում, թորում, հնացում, պահածոյացում և այլն), որի արդյունքում գյուղատնտեսական հումքի և արտադրանքի ֆիզիկական և (կամ) քիմիական կազմը զգալիորեն փոփոխվում է:
- Ագրոտուրիզմ - զբոսաշրջության տեսակ գյուղական վայրերում, որը ենթադրում է և թույլ է տալիս այցելուներին, զբոսաշրջիկներին, հատկապես՝ քաղաքաբնակներին գիտելիքներ ձեռք բերել գյուղատնտեսության վարման մասին, ծանոթանալ գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրությանը (հնարավորություն ընձեռելով ցանկության դեպքում անմիջական մասնակցություն ունենալ հողի մշակման, ոռոգման աշխատանքներին, բերքահավաքին և այլն), ճաշակել բնական թարմ և առողջարար սննդամթերք, ինչպես նաև ծանոթանալ գյուղական միջավայրը բնորոշող ոչ սովորական ժամանցի ձևերին և օգտվել դրանցից
- Ներտնտեսային հաշվառում - տնտեսության կողմից գյուղատնտեսության (ինչպես ամբողջությամբ, այնպես էլ դրա մի հատվածի) վարման վերաբերյալ կատարված ցանկացած տիպի հաշվառման իրականացում:

Սույն հաշվառման տեսանկյունից համայնքի բնակիչ չհանդիսացող տնտեսությունները չեն ներառվել <<Ֆիզիկական անձի կարգավիճակով տնտեսություններ>> ցուցանիշում, քանի որ չեն դիտարկվել որպես հաշվառման առանձնացված միավորներ, սակայն նրանց պատկանող հողերը ներառվել են հողերի հաշվառման մեջ: